

Programi zveze in zadrug v Sloveniji

V Sloveniji že več mesecev izdelujejo gospodarske programe za l. 1957. Pri sestavljanju teh programov imajo pomembno vlogo tudi kmetijske proizvajalne zveze, ki so pripravile orientacijske programe pospeševanja kmetijstva za svoje področje.

Ceprav dela v zvezi s programi še niso končana, so že znane posamezne naloge, ki so jih zadruga in združne zveze sprejele za l. 1957.

Letos bodo po programu v zadrugah Slovenije znatno okreplili mehanizacijo. Računajo z nakupom okrog 500 traktorjev s priključki, 500 kosilnic, 670 škropilnic, 150 mlafilnic itd. — v skupni vrednosti okrog dveh milijard dinarjev. To povečanje mehanizacije zahteva boljše organizacijo strojnih odsekov v zadrugah, tesnejšo povezanost in materialno odgovornost združnih članov, ki uporabljajo stroje, zgraditev najnovejših shramb za stroje, bolj množično usposabljanje združnih članov za uporabljajanje tehnike itd.

V zadnjem času se je povečalo zanimanje proizvajalcev za večjo uporabo kakovostnih semen, umetnih gnojil in za druge sodobne agrotehnične ukrepe. V tem je temelj za podvzemanje več akcij v kmetijstvu, ki vodijo k povečanju hektarskega donosa. Računajo, da bodo letos pridelovali in razmnoževali kakovostna semena na okrog 2200 hektarih, kar je na 400 ha več kakor lani. Poslovne zveze in zadruga pripravljajo akcije za širšo uporabo kakovostnega semena, posebno semena žita in krompirja. Letos naj bi po programu očistili več kakor 70% vseh semen. Prav tako računajo z večjim številom semenskih poskusov, katerih smoter je raziskovanje in odbira najboljših sort. V planu so prav tako poskusi z umetnimi gnojili, ki naj omogočijo bolj pravilno uporabo teh sredstev.

Program določa pravtako akcije za izboljšanje plodoreda, za analizo zemljišč, kolektivna osuševanja itd.

V sadjarstvu je težišče na obnovi starih sadovnjakov in na ukrepih za povečanje pridelka v sedanjih nasadih. Letno bi morali obnavljati okrog 1500 ha, to je toliko, kolikor je bilo obnovljeno v zadnjih 10 letih. Računajo, da bodo letos zasadili okrog 1000 ha. To bodo veliki urejeni kompleksi, na katerih bo možna uporaba sodobne tehnike. Zasadili jih bodo s sortami, ki jih tržišče najbolj zahteva. Pri vsem tem se pojavljajo tudi nove organizacijske oblike kolektivnega sadjarjenja, kar pomeni krepitev socialističnih odnosov na vasi.

Tudi v vinogradništvu je ena izmed osnovnih nalog programa obnova vinogradov. Programa določa obnovo vinogradov na naslednjih površinah:

leta 1957	300 ha
leta 1958	600 ha
leta 1959	750 ha
leta 1960	850 ha
leta 1961	1.000 ha

Če bodo materialne možnosti dopuščale, bo prehod na 1000 ha letne obnove storjen še prej. Tudi v privatnem sektorju bo obnova kompleksna in bodo nasadi sposobni sprejeti sodobno tehniko.

V živinoreji je bila največja pozornost posvečena izboljšanju krmne osnove, predvsem pa urejanju skupnih pašnikov. V pro-

gramu so akcije za sušenje na ostrveh, siliranje, uvajanje novih njivskih krmnih rastlin, uvajanje čredniških pašnikov, umetnih travnikov itd.

Pravtako računajo tudi z razširitvijo umetnega osemenjevanja. Po programu naj bi bilo letos umetno osemenjenih okrog 80.000 krav, to je nad 50% več kakor v l. 1956. Do leta 1961 bi število umetno osemenjenih krav naraslo na okrog 50% vseh krav. V tej zvezi je določena nadaljnja graditev centrov in postaj za osemenjevanje. Pozitiven odraz tega dela se kaže že sedaj v stalnem povečevanju proizvodnje mleka. Program določa gradnjo novih mlekarin, ureditev mreže zbiralnic itd.

Združne organizacije se bodo lotile tudi nekaterih novih nalog, kot na primer organiziranega pitanja goveje živine, prašičev in perutnine. Pravtako so si združne organizacije postavile naloge v drugih panogah kmetijstva, na področju predelave kmetijskih pridelkov, izboljšanja prometa (skladišča, oprema, prevoznik park), glede vzgoje kadrov in tako dalje.

Vsekakor programi v velikih meri omogočajo smotno uporabo sredstev združnih organizacij, ki so znatna. Ta sredstva so usmerjena v krepitev družbene imovine na vasi, na krepitev vloge zadrug na vasi in njihov hitrejši razvoj.

Jože Novinšek

Ustanavljanje poslovnih zvez v Bosni in Hercegovini

Po razpravah o formiranju poslovnih zvez, ki so jih vodili dalj časa, so se lotili sedaj njihovega ustanavljanja. Med razpravljanjem so razčistili nekatera vprašanja v zvezi z značajem poslovnih zvez kot organizacij, katerih temeljna naloga je, da z različnimi gospodarsko poslovnimi aktivnostmi čim bolj vplivajo na razvoj kmetijske proizvodnje. V tem pogledu so bile nejasnosti in so nekateri mislili, da ustanavljamo poslovne zveze samo zaradi prometa s kmetijskimi pridelki in da bo bolj organiziran promet sam po sebi prispeval k povečanju proizvodnje.

Rezultat teh razpravljanj je bil, da so sprejeli načelo specializacije, kjerkoli so za to pogoji. Tako bo v 15 okrajih, kolikor jih je v Bosni in Hercegovini, organiziranih 11 živinorejskih zvez, 11 zvez za rastlinsko proizvodnjo, 2 zvezi za mehanizacijo in 1 zveza za vinogradništvo ter vinarstvo. Samo v gospodarsko najbolj zaostalih okrajih bodo ustanovili tudi 5 splošnih poslovnih zvez.

Ustanovne skupščine zvez so že bile ali pa bodo do kraja tega meseca. Hkrati skrbijo upravni odbori ustanovljenih zvez za registracijo in druge priprave, ki so potrebne za začetek delovanja zveze.

Resen problem so začela obratna sredstva, ki jih morajo zagotoviti zadruga ustanoviteljice. Dejstvo je, da tudi zadrugam teh sredstev manjka in da bo prispevek, ki ga bodo dale zvezam, neznamen. Ker se bodo morale zadruga v posameznih okrajih včlaniti v dve ali več zvez in vsaki izmed njih zagotoviti sredstva, bo minimalni prispevek poslovnim zvezam zanje predstavljal precejšnjo obremenitev. V tem pogledu manjkajo predpisi, ki bi bolj jasno določili, kako in iz katerih virov je treba zagotoviti ta sredstva zvezam. To je eden izmed vzrokov, da težijo zveze za tem, da bi si pridružile podjetja, ki že imajo tudi obratna sredstva.

Problemi se pojavljajo tudi v zvezi z nagrajevanjem delavcev in uslužbencev v poslovnih zvezah. Dejstvo je, da bodo zveze potrebovale zelo dobro osebo, ki ga bo treba ustrezajoče nagraditi. Toda v okviru povprečja plačnega sklada, ki velja za trgovino, je težavno zagotoviti zadostno

raven tarifnih postavk in je zato nevarnost, da bo plačni sklad prekoračen. Zveze bodo imele tudi take naloge, kakršnih podjetja nimajo, zato pa tudi kadre, ki trgovskim in drugim podjetjem niso potrebni, kar bo precej obremenjevalo njihove izdatke. Razen tega morajo poslovne zveze delati z zadrugo ob čim manjši režiji, da bi se tako pokazala tudi ekonomska upravičenost njihovega formiranja. Vse to povzroča, da je ta že tako zapleten problem še bolj zapleten.

Kar se tiče formiranja republiških poslovnih zvez, predlagajo, naj bi organizirali specializirane zveze za poljedelstvo, za semenogojstvo, živinorejo, za sadjarstvo ter za vinogradništvo in mehanizacijo. Te zveze naj bi se razen s proizvodnjo in s prometom ukvarjale tudi z izvozom kmetijskih pridelkov ter z uvozom investicijskih in reprodukcijskih materialov. Pri Glavni združni zvezi Bosne in Hercegovine so ustanovili iniciativne odbore, ki pripravljajo organizacijo ustanovnih skupščin, D. U.

V sarajevskem okraju: največ sredstev za investicije

Sklad za pospeševanje kmetijstva v sarajevskem okraju je znašal lani 64 milijonov dinarjev. To so majhna sredstva za tako velik okraj. Toda tudi teh sredstev niso v celoti realizirali. Pravzaprav skladi ostalih okrajev so bili vplačani, takse na kmetijska orodja so bile plačane, takse za mletje pa so bile celo presežene. Odpovedali so le dohodki od taks za živinske potne liste. Zato so do konca leta realizirali le okrog 50 milijonov dinarjev in od tega so porabili okrog 34 milijonov.

Za investicije so porabili 8 milijonov; s temi sredstvi je bila dograjena neka veterinarska postaja in povečan strojni park v Visokem. Za kalcifikacijo zemlje, zgraditev gnojničnih jam, za silose, za razne poskuse in za regres pri semenu krmnih rastlin so porabili nadaljnjih 8 milijonov. Za nakup nove plemenske živine so dali 5 milijonov.